

NACIONALNI I EVROPSKI IDENTITET U PROCESU EVROPSKIH INTEGRACIJA

U organizaciji Instituta za međunarodnu politiku i privredu u Beogradu i *Hanns Seidel Foundation* iz Minhena, u prostorijama Instituta za međunarodnu politiku i privredu, 28. i 29. juna 2012. održan je međunarodni naučni skup posvećen nacionalnom i evropskom identitetu pod nazivom „Nacionalni i evropski identitet u procesu evropskih integracija”.

Konferenciju je otvorio direktor Instituta za međunarodnu politiku i privredu dr Duško Dimitrijević, i pri tom istakao značaj ove teme za čitav proces evropskih integracija Srbije. Nakon obraćanja dr Duška Dimitrijevića, učesnike je pozdravio i pozeleo im uspeh u radu ministar Predrag Marković iz Ministarstva kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije. Uspešan rad učesnicima skupa pozeleli su takođe i pomoćnik ministra spoljnih poslova dr Duško Lopandić i Luc Kober (*Lutz Kober*), rukovodilac projekta Fondacije *Hanns Seidel* za Srbiju i za Crnu Goru.

Realizacija teme izvršena je u okviru tematskih sesija. U okviru svake sesije predstavljeno je nekoliko referata. Svi referati prošli su komisiju Konferencije o oceni kvaliteta.

Prva sesija pod nazivom „Nacionalni identitet i njegovi činioci” predstavila je pitanje procesa evropeizacije kao elementa identiteta država koje su već članice Evropske unije.

Druga sesija nosila je naziv „Nacija, država, politika u konstruktivnom nacionalnog i evropskog identiteta”. U okviru ove radne sesije čulo se nekoliko zaključaka o konstitutivnim elementima kako nacionalnog, tako i evropskog identiteta. S obzirom na opredeljenost svojih država članica da budu „ujedinjene u različitosti” i svojih građana da dele zajedničke vrednosti i principe, Evropska unija predstavlja jednu multikulturalnu, multilingvističku, multinacionalnu i multiregionalnu organizaciju u kojoj svaka nacija i kultura zauzimaju posebno mesto u evropskom sistemu vrednosti. Istaknuto je da sve više država koje pretenduju da se priključe Evropskoj uniji potvrđuje da su države članice Unije izgradile sistem vrednosti koji određuje njen identitet, i da je on privlačan državama koje žele da postanu njene članice. Neki su bili stanovišta da se za sada može govoriti samo o identitetu Unije, ali kada i ako ostale države evropskog kontinenta postanu deo ujedinjene Evrope i samim tim prihvate ove vrednosti i daju svoj doprinos njihovom obogaćivanju, tada će

se moći govoriti o evropskom identitetu. Takođe je predstavljeno i pitanje kultura kao državni identitet u međunarodnim odnosima.

U okviru drugog panela druge radne sesije koji je nosio naziv „Značaj EU u formiranju evropskog identiteta i značaj institucija EU u razvoju zajedničkog identiteta“, otvoreno je dosta pitanja čiji su odgovori na kraju prerasli u neke od zaključaka Konferencije. Istaknuta je važnost ljudskih prava a naročito prava manjina, nacionalnih i etničkih, u formiranju identiteta, i značaj ujedinjenja političkih, ekonomskih i bezbednosnih sistema. Predstavljeno je i učešće službenika EU u stvaranju političkog identiteta, povezanost bezbednosti i političkog identiteta i značaj globalizacije u svetlu formiranja identiteta. Pažnju je privukao rad profesora dr Stefana Piloto (*Stefano Pilotto*) pod nazivom “EU and Serbia: Respect of a national identity as priority for a productive regional integration”.

Treća sesija ukazala je na vremenske domete i pružila odgovore na pitanje kako antičko nasleđe, arhitektura, mit i mitologija predstavljaju osnovu identiteta. Pokazana je uloga koju je klasično nasleđe, materijalno i nematerijalno, odigralo u formiranju evropskog identiteta u Srbiji tokom 19. i početkom 20. veka. Takođe nas je upoznala i sa značajem i vrednošću jezika i književnosti u formiranju nacionalnog identiteta.

Sledeća, četvrta radna sesija, pokazala je značaj nacionalne istorije, kulture i manjinskih identiteta u formiranju nacionalnih identiteta. Istaknuto je značaj manjinskih identiteta kao formi nacionalnog. Nacionalna istorija, kao jedan od elemenata nacionalnog identiteta, temelj je izgradnje sadašnjosti i budućnosti jednog društva, jednog naroda ili jedne države. U negovanju nacionalnog identiteta posebnu ulogu imaju vaspitanje i obrazovanje, koji utiču na formiranje stavova vezanih za poreklo i pripadnost određenoj grupi.

Pitanja uticaja ekonomije u formiranju identiteta kako nacionalnih, tako i nadnacionalnih, bila su otvorena u petoj sesiji. Istaknuto je da je razvoj ekonomske diplomatije i razvoj ekonomskih potencijala snažan podsticaj kako za jačanje nacionalnog, tako i za nastanak evropskog identiteta, što je istaknuto i kao jedan od zaključaka konferencije. Predstavljen je i uticaj nacionalne privredu u procesu evropskih integracija.

Šesta sesija osvrnula se na religiju kao važan konstitutivni element nacionalnog identiteta. Istaknuto je da je religija element spajanja ali i razdvajanja identiteta. Tako je ona predstavljena kao uzrok podele srpskog naroda, kao vododelnica nacija ali i kao segmet nacionalnog identiteta koji nas dovodi pred vrata EU. Prikazan je i značaj hrišćanskog i nacionalnog identiteta na putu ka Evropi. Govorilo se i o hrišćansko-demokratskom pristupu pitanju evropskog identiteta.

Sedma radna sesija nosila je naziv „Psihološki aspekti formiranja identiteta“. Bilo je govora o uticajima mentaliteta na formiranje identiteta. Takođe smo čuli i o psihološkom identitetu.

Osma sesija istakla je značaj turizma za međusobno povezivanje i formiranje kako nacionalnog, tako i evropskog identiteta. Prikazan je

turistički identitet Srbije ali i njegova povezanost sa evropskim. Takođe je bilo govora i o izazovima globalizacije u turizmu, i kako ona utiče na razvoj turističkog identiteta.

Zaključak konferencije je da nacionalni identitet država članica EU predstavlja mogući temelj nastajućeg evropskog identiteta. Za sada, institucije EU čuvaju identitete država članica. Učesnici su saglasni da osnovu nacionalnog identiteta čine jezik, kultura, istorija, religija i nacionalna država, a evropskog nadnacionalni pravni sistem, Evropa građana i zajednički ekonomsko-kulturni prostor.

M. J.